

ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан
Факультету природничо-
географічної освіти та
екології

 Турчинова Г.В.

(підпис)

« 01 » листопада 20 19 р

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

іноземна мова (німецька)

(назва дисципліни)

освітнього рівня бакалавр

(бакалавр/магістр)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія)

(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом ГСЕ 5

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми з іноземної мови затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова « 31 » листопада 2018 року, протокол № 4 .

Розробники програми: викладач Галай О.П.

_____

_____

Затверджено на засіданні кафедри

_____ (назва кафедри)

« 18 » листопада 2018 року, протокол № 3

Завідувач кафедри

[підпис]
(підпис)

Орешенко-Гасюк О.О.
(прізвище, ініціали)

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ГСЕ 5

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань (шифр, назва) 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 6 ЄКТС		<i>Методи навчання</i> Практичні заняття з застосуванням аудіо та відеоматеріалів.
Спеціальність (код, назва) 014.05 Середня освіта (Біологія)	Загальна кількість годин -180		
Освітній рівень (бакалавр/магістр) бакалавр	<i>Денна</i>		
	<i>Заочна</i>		
Статус дисципліни (Нормативна/вибіркова) нормативна	Лекції:		
	Семінарські (практичні) заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 1,2 рік	96	24	<i>Форми поточного контролю</i>
	Лабораторні заняття:		
Семестр I, II, III	-	-	Модульні контрольні роботи, самостійні роботи
	Індивідуальна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 години - самостійна робота: 4 години	-	-	<i>Форма підсумкового контролю</i>
	Самостійна робота:		
<i>Мова навчання – німецька</i>	84	156	Екзамен (усний)
<i>Передумови навчання</i> Знання іноземної мови (B1)	1/2	1/8	

Предметом вивчення навчальної дисципліни є іноземна мова як засіб спілкування.

Міждисциплінарні зв'язки: з фаховою дисципліною, історією, культурою, психологією.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Іноземна мова” є формування комунікативної компетентності рівня B1, необхідної для професійного використання та проведення майбутньої науково-пошукової роботи студента.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Іноземна мова” є:

аудіювання: розуміти основні ідеї та розпізнавати відповідну інформацію під час дискусій, доповідей, бесід, що за темою пов'язані з навчанням та спеціальністю, стандартною мовою у нормальному темпі; розуміти основний зміст розмови з носіями мови у нормальному темпі в навчальному чи професійному оточенні.

читання: розпізнавати широкий діапазон термінології та скорочень у навчальній та професійній сферах; з високим рівнем самостійності читати й розуміти тексти

академічного та професійного характеру високої складності; розуміти статті, звіти і доповіді з сучасної навчальної і професійної тематики.

говоріння: діалогічне мовлення: зрозуміло й чітко викладати свої ідеї та погляди на навчальні та професійні теми, надати необхідні пояснення і коментарі; активно підтримувати розмову чи дискусію на загальні навчальні та професійні теми; монологічне мовлення: робити чіткі, детальні описи та презентації з широкого кола навчальних і професійних тем, розкриваючи та підтримуючи ідеї відповідними прикладами і, використовуючи відповідну термінологію.

письмо: писати чіткі, детальні тексти на теми, пов'язані з навчальною та професійною сферами, узагальнюючи інформацію з різних джерел та оцінюючи її; писати різні типи листів, рекомендацій, резюме.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

Студент повинен: **знати** способи відтворення власних імен і біологічних термінів, одиниць без еквівалентної лексики (реалій суспільно-політичного, економічного, культурного життя) та інтернаціональної лексики згідно з сучасними вимогами і стандартами; способи відтворення ідіоматичних та усталених виразів в процесі перекладу; потрібні синоніми – антоніми в текстах за фахом й робити контекстуальні заміни в процесі виконання перекладу.

вміти перекладати письмово й усно речення, які містять відповідні лексико-семантичні та граматичні труднощі; перекладати завершені тексти різних функціональних стилів з німецької мови на українську і навпаки.

розуміти комплексну взаємодію номінативних елементів сучасної німецької мови, а також їхні історичні, етимологічні та соціокультурні особливості, що забезпечують формування **компетенцій: мовної та мовленнєвої, соціокультурної та соціолінгвістичної, дискурсивної та стратегічної.**

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
1	Змістовий модуль 1. Studium und Freizeit (Навчання і вільний час). Тема 1. Ich und meine Familie (Я і моя сім'я).	6		6		6	2		2		10
2	Тема 2. Mein Arbeitstag (Мій робочий день).	6		6		6					14
3	Тема 3. Meine Freizeit (Мій вільний час).	8		8		8	2		2		12
4	Тема 4. Meine Universität (Мій університет).	8		8		8	2		2		14
5	Тема 5. Mein Beruf (Моя професія).	8		8		8	2		2		14
6	Змістовий модуль 2. Unsere Welt (Наш світ). Тема 1. Deutschland (Німеччина).	6		6		6	2		2		10
7	Тема 2. Die Ukraine (Україна).	8		8		8	2		2		14
8	Тема 3. Hervorragende Menschen (Видатні особистості).	8		8		6	2		2		12
9	Тема 4. Deutsche Städte (Міста Німеччини).	8		8		6	2		2		12
10	Тема 5. Ukrainische Städte (Міста України).	8		8		8	2		2		14
11	Змістовий модуль 3. Biologie als Wissenschaft (Біологія як наука). Тема 1. Geschichte der Biologie (Історія біології).	6		6		4	2		2		10
12	Тема 2. Das Pflanzenreich (Рослинний світ).	8		8		4	2		2		10
13	Тема 3. Das Tierreich (Тваринний світ).	8		8		6	2		2		10
Разом:		96		96		84	24		24		156

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Змістовий модуль 1. Навчання і вільний час. (Studium und Freizeit)

Тема 1. Я і моя сім'я. (Ich und meine Familie)

Означений, неозначений артикль, правила вживання. Порядок слів у реченні.

Література: [1; 2; 3; 4; 9]

Тема 2. Мій робочий день (Mein Arbeitstag)

Розпорядок дня та повсякденні справи.

Особові займенники. Теперішній час.

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 7; 9]

Тема 3. Мій вільний час (Meine Freizeit)

Мої хоббі та захоплення.

Присвійні займенники. Заперечення.

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 7; 9]

Тема 4. Мій університет (Meine Universität)

Мій університет, навчання в ньому, основні навчальні дисципліни. Освіта в Україні та Німеччині.

Множина іменників. Числівник.

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 7; 9]

Тема 5. Моя професія (Mein Beruf)

Моя майбутня професія. Дискусія стосовно вибору вашої майбутньої професії та її переваги серед інших. Безособові займенники

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 7; 9]

Змістовий модуль 2. Наш світ (Unsere Welt)

Тема 1. Німеччина (Deutschland)

Розповідь про географічне положення, економічний розвиток, політичну систему, культурне життя та традиції Німеччини.

Відокремлювані префікси.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Тема 2. Україна (Die Ukraine)

Географічне положення України, економічний розвиток, політична система, культурне життя. Звичаї та традиції українців.

Прийменники. Питальні речення.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Тема 3. Відомі люди. (Hervorragende Menschen)

Знайомство з визначними особами Німеччини та України. Культурні досягнення.

Керування дієслів. Модальні дієслова.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Тема 4. Міста Німеччини (Deutsche Städte)

Подорож містами Німеччини, знайомство з визначними місцями. Минулий час (Perfekt)

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Тема 5. Міста України (Ukrainische Städte)

Подорож містами України, знайомство з визначними місцями.

Минулий час (Präteritum)

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Змістовий модуль 3. Biologie als Wissenschaft

Тема 1. Історія біології (Geschichte der Biologie).

Розвиток біології як науки. Основні розділи і положення.

Прикметник. Ступені порівнянні прикметників.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Тема 2. Рослинний світ (Das Pflanzenreich).

Рослинний світ. Класифікація, основні види.

Підрядні підметові та присудкові речення. Підрядні додаткові та означальні речення. Підрядні умовні і допустові речення.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Тема 3. Тваринний світ (Das Tierreich).

Тваринний світ . Класифікація, основні види.

Підрядні наслідкові речення і підрядні речення мети. Підрядні порівняльні речення, підрядні речення способу дії.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

4.2. Організація самостійної роботи студентів

Під самостійною роботою розуміється форма організації й реалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, яку спрямовує й контролює викладач або сам студент відповідно до програми навчання та індивідуальними потребами на аудиторних заняттях або у позааудиторний час з метою оволодіння професійними знаннями, навичками й уміннями та задля самовдосконалення.

Самостійна робота студентів з дисципліни "Іноземна мова" реалізується:

- 1) безпосередньо під час аудиторних занять;
- 2) під керівництвом викладача поза межами навчального розкладу – на консультаціях, під час творчих контактів, ліквідації заборгованості, виконання індивідуальних завдань;
- 3) у бібліотеці, вдома, в мультимедійній лабораторії, на кафедрі під час виконання студентом навчальних і творчих завдань.

У ході самостійної роботи студент:

- засвоює теоретичний матеріал (окремі теми, питання, положення, правила);
- закріплює теоретичні знання, використовуючи необхідний інструментарій практичним шляхом (вирішення завдань, виконання контрольних робіт, тестів для самоперевірки);
- використовує різноманітні медіа технології;
- застосовує отримані знання і сформовані навички для аналізу ситуації і прийняття правильного рішення (підготовка до групової дискусії, ділової гри, письмового аналізу конкретної ситуації, розробки проекту тощо);

– застосовує отриманні знання, навички і вміння для формування власної позиції, теорії, моделі (науково-дослідницька робота студента).

Результати самостійної роботи студентів контролюються викладачем: оцінюються й враховуються в ході підсумкової атестації студентів з дисципліни. Формами контролю є тести, контрольні роботи, індивідуальні завдання, індивідуальні проекти (наукові доповіді з дослідженої проблеми), реферати, переклади, усні опитування. Види контролю – самоконтроль і самокорекція, контроль з боку викладача.

Видами завдань для позааудиторної самостійної роботи з дисципліни "Іноземна мова" можуть бути:

– письмове виконання спеціально розробленої вправи або серії вправ, спрямованих на формування та вдосконалення мовленнєвих навичок і розвиток мовленнєвих умінь студентів (з метою здійснення формуючої, розвиваючої, регулюючої та мотивуючої індивідуалізації);

– письмовий тест, який дозволяє виявити рівень компетентності у певній галузі лінгвістичних знань, професійної тематики тощо (в обсязі вивченого матеріалу);

– вивчаюче читання тексту і підготовка відповідей на запитання за його змістом;

– письмовий переклад тексту з німецької мови на українську й з української мови на німецьку з програмної тематики;

– пошук необхідної інформації та створення вторинного тексту українською та німецькою мовами (реферату, анотації) з програмної тематики;

– пошук необхідної інформації та створення первинного німецькомовного тексту (повідомлення, доповідь, есе) з програмної тематики;

– написання німецькою мовою офіційного листа, резюме тощо.

– підготовка усної доповіді (переказу, презентації, монологу) з програмної тематики.

V. Контроль якості знань студентів

Згідно з рішеннями підсумкових колегій Міністерства освіти і науки України «Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи» (2008 р.) і «Мета реформ у вищій школі – якість і доступність освіти» (2009 р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2011 р. № 1283 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти» та з урахуванням основних принципів Болонського процесу умовою діяльності вищого навчального закладу є система забезпечення і контролю якості освітніх послуг.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотнього зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

У навчальному процесі кафедри іноземних мов Інституту природничо-географічної освіти та екології використовуються такі види контролю:

- поточний (нульовий, вхідний);

- рубіжний (модульний, тематичний, календарний);
- підсумковий (семестровий, державна атестація);
- відстрочений.

1. Проведення поточного контролю.

Поточний контроль — оцінювання рівня знань, умінь та навичок студентів здійснюється під час навчального процесу шляхом проведення:

- усного опитування;
- письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях;
- контрольних робіт;
- виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях;
- комп'ютерного тестування;
- паперового тестування тощо.

Поточний контроль проводиться викладачами на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю — перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Завідувач кафедри може, зі свого боку, контролювати хід та виконання контрольних заходів.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією при проведенні заліку і враховуються викладачем при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з даної дисципліни. Облік поточної успішності забезпечується при використанні рейтингової системи оцінювання.

До поточного контролю відносять нульовий та вхідний контроль.

Нульовий контроль проводиться викладачем на початку навчання в університеті з метою виявлення шкільного рівня підготовки, необхідного для засвоєння конкретної дисципліни та надання практичної індивідуальної допомоги студентам в поповненні необхідних знань. Цей контроль організовує кафедра. Проводить його викладач, якому доручено читати відповідну дисципліну. Підсумки контролю обговорюються на кафедрі та плануються заходи щодо підвищення рівня знань студентів.

Вхідний контроль подібний до нульового, але проводиться перед вивченням нової дисципліни з метою виявлення знань, умінь і навичок студента, які він отримав при вивченні попередніх дисциплін та які необхідні для вивчення даної дисципліни. Цей контроль забезпечує міждисциплінарний підхід у викладанні дисциплін. Вхідний контроль організовує кафедра, виконує викладач, якому доручено читати дисципліну. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни (шкільний курс іноземної мови).

Результати контролю аналізуються на кафедральних нарадах. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування навчального процесу.

2. Проведення рубіжного контролю.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль — це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Цей контроль може бути тематичним (модульним) або календарним і проводиться у формі:

- контрольної роботи;
- тестування;

- виконання індивідуального завдання;
- проектної роботи та ін.

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу.

Календарний контроль (атестація) проводиться двічі за навчальний семестр (природничі, фізико-математичні, фізично-виховні, інженерно-педагогічні спеціальності) або кожного місяця (спецкурси спеціальностей – ГІ, БІ, ІА, Туризм).

3. Проведення підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться кожного семестру у вигляді перевірки оцінювання знань студентів за КМС (кредитно-модульною системою), заліків і екзаменів. Проведення підсумкового контролю регулюється «Положенням про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова» та «Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова». Підсумки такого контролю обговорюються на засіданнях кафедри.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання.

Він включає семестровий контроль і державну атестацію студентів.

Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену, диференційованого заліку або планового заліку, встановленого графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Залік (диференційований залік) – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних або семінарських заняттях) протягом семестру. Семестровий залік планується за відсутності екзамену і може не передбачати обов'язкової присутності студентів на заліковому заході (заліковій контрольній роботі).

Державна атестація студентів проводиться державною екзаменаційною комісією після закінчення навчання за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем. Основним завданням державної атестації є встановлення відповідності рівня якості підготовки випускників вимогам стандартів вищої освіти. За результатами позитивної атестації видається диплом державного зразка про здобуття відповідного освітнього рівня та отриману кваліфікацію. Нормативні форми державної атестації (державний екзамен) визначається навчальним планом згідно з вимогами відповідної ОПП.

4. Проведення відстроченого контролю

Відстрочений контроль, або контроль збереження знань, проводиться через деякий час після вивчення дисципліни. Цей вид контролю не впливає на результативність (оцінку) навчання студента і проводиться вибірково, як правило, в інтересах зовнішнього контролю якості навчання чи внутрішнього, з метою вивчення стійкості засвоєних знань студентами.

Розподіл балів, які отримують студенти

Контроль знань з дисципліни «Іноземна мова» здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового модульного контролю. Поточний модульний контроль здійснюється за двома складовими: практичною (оцінювання знань студентів під час

практичних занять, індивідуальні завдання тощо) та теоретичною (виставляється за результатами письмового модульного контролю). Підсумковий контроль знань відбувається наприкінці модуля у вигляді диференційованого заліку. Розрахунок рейтингових балів за різними видами контролю та порядок їх переведення до національної (4-х бальної) та європейської (ECTS) шкали наведені в таблицях, що подані нижче. Таким чином, семестровий рейтинговий бал є середнім арифметичним суми модульних рейтингових балів за один семестр. Річний (курсний) рейтинговий бал є середнім арифметичним суми модульних рейтингових балів за відповідні семестри.

Порядок переведення рейтингових показників в європейські оцінки ECTS:

Рейтинговий бал студента з курсу	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка з дисципліни за національною шкалою	Оцінка у формі заліку
90-100	A	5 (відмінно)	зараховано
80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	3 (задовільно)	
65-69	D		
60-64	E		
35-59	FX	2 (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

90-100 балів (A) – студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв'язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань;

80-89 балів (B) – студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допускає неточності;

70-79 балів (C) – студент володіє обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формування висновків, допускає суттєві неточності;

65-69 балів (D) – студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях;

60-64 (E) – студент володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях;

35-59 балів (FX) – студент володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно;

0-34 (F) – балів студент не володіє навчальним матеріалом.

Критерії оцінювання:

Усна відповідь (оцінювання проводиться за такими критеріями):

- глибина засвоєння програмного матеріалу,
- застосування творчого підходу при відповіді.
- ступінь володіння лексичним, граматичним матеріалом,
- наявність відповідних мовних навичок,
- уміння висловлювати власну думку в дискусіях, бесідах, відповідати на запитання.

Враховується вимова, правильність побудови речень, зміст, логічність та послідовність висловлювання, темп говоріння, розуміння автентичної мови.

Письмова відповідь (при оцінці письмової відповіді враховується):

- структура та стиль,
- повнота та глибина розкриття теми,
- якість оформлення роботи,
- уміння висловлювати власну думку у творі чи доповіді,
- уміння узагальнювати інформацію та робити висновки.

VI. Навчально-методична карта дисципліни

До навчально-методичного забезпечення дисципліни "Іноземна мова" для бакалаврів природничих спеціальностей відносяться:

- 1) типова (навчальна) програма дисципліни;
- 2) робоча програма дисципліни;
- 3) основний навчальний матеріал (підручники та посібники);
- 4) допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих німецькомовних періодичних виданнях, навчальні відеоматеріали);
- 5) навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки, робочі зошити, практичні завдання, практикуми, завдання для індивідуальної роботи);
- 6) тестові завдання для підсумкового контролю та завдання для поточного й рубіжного контролю, діагностичні тести;
- 7) матеріально-технічне забезпечення дисципліни:
  - спеціалізований аудіокомп'ютерний клас;
  - стандартні аудиторні аудіовізуальні технічні засоби навчання (магнітофони, телевізори, відеоманітофони, графопроєктори, мультимедійна дошка тощо).

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Schritte International A1-A2. Deutsch als Fremdsprachen. Hueber Verlag, 2008
2. Schritte Übungsgrammatik. Deutsch als Fremdsprachen. Hueber Verlag, 2010
3. Е. І. Лисенко, М.Р. Корольова, К.Ф. Фрицька та ін. Німецька мова: Підручник для учнів старш. кл. шкіл усіх типів, абітурієнтів, студентів неспец. вузів. – К.: освіта, 2000.
4. Вікторівський В.Г. Енциклопедія німецьких тем. – 2-ге вид., випр. та доп. – Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005.
5. Постнікова О.М. Граматика німецької мови в таблицях. – К.: А.С.К., 1999.
6. Камянова Т. Deutsch. Универсальный практический курс немецкого языка. – Москва: Издательство «Славянский дом», 2003 .
7. Большакова Э.Н. Разговорные темы по немецкому языку. СПб.: «Паритет», 2000.

Допоміжна

1. Смеречанський Р.І. Довідник з граматики німецької мови. – К.: Рад. школа. 1989.
2. Tangram. Max Hueber, 2000.
3. Великий німецько-український словник. Укладач В. Мюллер. – Київ: Видавничий дім „Чумацький шлях”, 2007

Інформаційні ресурси

1. <http://www.goethe.de/ins/ua/kie/ukindex.htm>
2. <http://www.dw.de>
3. <http://www.de-online.ru/>

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.¹

---

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.